

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме да је
Законодавни Одбор Народне Скупштине Краљевине
Срба, Хрвата и Словенаца, на основу чл. 130. Устава,
на својој XV. редовној седници, одржаној 26. новем-
бра 1921. год. у Београду, решио да се уредба о
добровољцима од 18. децембра 1919. год. „Службене
Новине“ бр. 1/20. год. — списка уредаба Министар-
ства Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Но-
вине“ бр. 195/21. год. измени и да гласи:

ЗАКОН О ДОБРОВОЉЦИМА

1. Ко је добровољац.

Члан 1.

Као добровољац у смислу овога закона сматра
се сваки државник Краљевине Срба, Хрвата и Сло-
венаца који је као редов или подофицир добровољно
ступио у српску војску и то закључно до 18. но-
вембра 1918. год., у њој остао до демобилазије или
да је био отпуштен редовним путем као неспособан.

Поред именованих категорија добровољаца могу
се, решењем Министра Војног и Морнарице, а по
одобрењу Министарског Савета, признати за добро-
вољце и друга лица за која буде утврђено, да су
својим радом и пожртвовањем помогли остварењу
народног ослобођења и уједињења начином истим или
сличним ономе, предвиђеном у претходном ставу.

Члан 2.

Сваки онај добровољац, који мисли да има право користити се овим законом, дужан је обратити се Министарству за Социјалну Политику, које ће преко Министарства Војног утврдити његово својство добровољца у смислу чл. 1.

Члан 3.

О сваком спорном случају, створеном поводом питања да ли се ко има сматрати као добровољац у смислу овог закона, одлуку доноси Интерминистеријални Комитет за добровољце, који постоји при Министарству за Социјалну Политику.

II. Помоћ и њени облици.

Члан 4.

Сваки сиромашан добровољац у смислу чл. 1. који је као такав признат, има право на помоћ по овом закону, и ако је он умро или погинуо, онда право на помоћ имају чланови његове породице, које је он по закону био дужан издржавати.

Члан 5.

Облик и величина помоћи зависиће од ранијег стања добровољца, његовог садашњег материјалног стања и способности за рад, а у смислу следећих чланова.

Члан 6.

Оним добровољцима, који се тренутно налазе без довољних средстава за одржање и без могућности, пружиће се извесна тренутна помоћ: у новцу, храни и у огреву из кредита Министарства за Социјалну Политику односно његових органа у појединим покрајинама а у одељу преко њихових окружних команди.

Члан 7.

За време прелазне периоде у решењу добровољачког питања, Министарство за Социјалну Политику стараће се о налажењу рада беспосленим добровољцима.

Члан 8.

При једнаким условима добровољци, ваједно са инвалидима, имају првенство за пријем у државну и самоуправну службу, као и при давању у закуп железничких ресторација, кантина, бифе-а и т. д. за време од три године после ступања у живот овог закона. Овом другом привилегијом не може се користити добровољац у исти мах на два или више места већ само на једно и то лично или ако је он у немогућности да то сам учини, онда који од чланова његове породице са којим заједно живи. Сваки пренос оваквог закупа не вреди, а добровољац се у том случају као и због сваке друге злоупотребе ове привилегије, лишава права да се у будуће њоме користи на ком другом месту.

Члан 10.

Добровољцима ђацима обезбедиће се првенство у давању државне помоћи за довршење школовања. Као питомац добровољац ће бити дужан одговарати општим условима за државне питомце о чему ће се старати надлежна Министарства којим дотични добровољац као такав припада. Овом привилегијом моћиће се користити и добровољци официри изузетно од члана 1.

Члан 11.

Добровољцима занатлијама и трговцима обезбедиће се извешан безкаматни зајам с дугим роком ради обнављања њихових радњи а из кредита Министарства за Социјалну Политику и Министарства Трговине и Индустије. Уз то ће им се излазити на сусрет у набављању потребних локала, а занатлијама и нужних сировина.

Члан 12.

У државним самоуправним концесионираним предузећима, као и код понуда за државне и самоуправне лифериације, добровољци заједно са инвалидима имаће првенство при једнаким условима за време од 3 године после ступања у живот овог закона. Свака злоупотреба ове привилегије повлачи последице које предвиђа чл. 8.

Члан 13.

Добровољцима зомљорадницима поделиће се ради насељења и то борцима по 5 хектара а неборцима по 3 хектара плодне земље тамо где се насељавање буде вршило према плану, који ће изградити Министарство за Аграрну Реформу.

Губи право да се сматра као борац онај, који је, на основу изузетног поступања према добровољцима, тражио и по тражењу успео да буде преведен из борачке у неборачку службу. Али ако је ово превођење у неборце извршено на основу тога што је добровољац од лекарске комисије оглашен неспособним за борца, онда ће се он и даље сматрати као такав у погледу примењивања овог закона.

Члан 14.

Земља ће се давати само овом сиромашном добровољцу, који ће је сам обрађивати, о чему ће се водити нарочита контрола. У случају неиспуњења овог услова додељена земља ће се одузети.

Члан 15.

Добијена земља не може се ни задужити, ни отуђити ни за дуг продати, а у смислу општих на-

чела колонизације, која буду усвојена по предлогу Министарства за Аграрну Реформу.

Члан 16.

Цео посао око деобе земље добровољцима организоваће се уз општу нашу унутрашњу колонизацију, те према томе спада у делокруг рада Министарства за Аграрну Реформу. При овој колонизацији добровољци ће се првенствено узимати у обзир.

Члан 17.

Добровољцима земљорадницима разделиће се по могућности и потребна стока која остаје државна својина за три године, после кога рока дотични добровољац постаје њен потпун власник.

III. Извршене.

Члан 18.

Ради што бржег потпунијег и правилнијег решења добровољачког питања установљава се при Министарству за Социјалну Политику нарочити одсек за добровољце и један Интерминистеријални Комитет као саветодавни орган Министарства. У састав овог Комитета улазе представници ових Министарстава: Војног и Морнарице, Аграрне Реформе, Унутрашњих Дела, Пољопривреде, Трговине и Индустрије и Социјалне Политике. Ове представнике именује сваки надлежан Министар.

Осим тога може главни савез добровољаца послати у овај Комитет два своја изасланика.

Члан 19.

Министарство за Социјалну Политику, уз сарадњу поменутог комитета, врши ове послове: води тајан каталог добровољаца, прикупља и сређује сав материјал нужан за решење добровољачког питања и упућује га надлежним Министарствима, спрема и подноси образложене предлоге у истом смислу и води контролу над радом референата за добровољце пре појединачним поверењима.

Члан 20.

Интерминистеријалним Комитетом председава Министар за Социјалну Политику или његов заменик, који сазива седнице Комитета, руководи њима и потврђује њихов записник заједно са секретаром, који га води и саставља.

Члан 21.

Седнице комитета су пуноважне кад је на њима присутна већина чланова. Одлуке се доносе простом већином гласова изражених јавно. Одвојено мишљење свакога члана мора се увести у записник онако, како га он изнесе и образложи.

Члан 22.

У циљу што бољег извођења овога закона установиће се при поверењима за Социјалну Политику у Загребу, Сарајеву, Љубљани и Силиту специјални референти за добровољачке ствари. Исто тако установиће се, по потреби при покрајинским управама Комитети за добровољце по угледу на Интерминистеријални Комитет у Београду, који ће бити саветодавни органи при спровођењу овог закона у дотичним покрајинама.

О добровољцима у Војводини и на територији бивших Краљевина Србије и Црне Горе води бригу непосредно само Министарство за Социјалну Политику.

IV. Организација добровољаца.

Члан 23.

Сви добровољци, којима је ово својство признато по овом закону, имају се организовати у об-

ласне савезе и један главни савез за целу земљу, чија правила одобрава Министар за Социјалну Политику.

Савези заступају интересе добровољаца, имају саветодавни глас у добровољачким стварима код свих надлежних власти, учествују у анкетама организованим ради решења добровољачког питања и шаљу своје изасланике у Комитете за добровољце.

V. Опште одредбе.

Члан 24.

Овлашћује се Министар за Социјалну Политику као и остали надлежни Министри, да могу прописати нужне правилнике за извршење овог закона

Члан 25.

Сваки онај добровољац који организује покрете против државне власти и јавног поретка, или учествује у злочинствима и прљавим делима ма које врсте, губи право да се користи прописима овог закона.

Члан 26.

Овај закон ступа у живот од дана обнародовања у „Службеним Новинама“ и замењује уредбу о добровољцима од 18. децембра 1919. год., „Службене Новине“ бр. 1/20. год., ситска уредаба Министарства Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Новине“ бр. 195./21. год.

Препоручујемо Нашем Министру за Социјалну Политику да овај закон обнародује, а свима Министрима да се о његовом извршењу старају; властима, пак, заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да се покоравашу.

30. децембра 1921. год.

у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,

Чувар Државног Печата,

Министар Правде.

Д-р А. Марковић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Иностранних Дела,
Нин. П. Пашкић, с. р.
Министар Правде и Уставотворног
Скупштину и Изједначење Закона,
М. Н. Трифковић, с. р.
Министар Просвете,
Св. Прибићевић, с. р.
Министар Унутрашњих Дела,
Д-р В. Маринковић, с. р.
Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.
Министар Трговине и Индустије,
Д-р М. Спахо, с. р.
Министар Шума и Руде,
Жив. Рафајловић, с. р.
Министар Цржаве,
Д-р Л. Марковић, с. р.
Министар Финансија,
Д-р Н. Кумануди, с. р.
Министар Народног Здравља,
Д-р Х. Карамехмедовић, с. р.
Министар Пољопривреде и Воде,
Иван Пуцел, с. р.
Министар Војни и Морнарице,
Генерал,
Мил. Зечевећ, с. р.
Министар за Аграрну Ресорту,
Н. Љ. Милетић, с. р.
Министар Грађевина,
Веља Вукићевић, с. р.
Министар Пошта и Телеграма,
Д-р М. Миладиновић, с. р.
Министар Вера,
Крстељ, с. р.
Министар за Социјалну Политику,
Д-р Г. Жерјав, с. р.